

Το προοίμιο της *Ιλιάδας*

- ☞ Το προοίμιο της *Ιλιάδας* καταλαμβάνει τους στ. 1-11 και διαιρείται σε δύο τμήματα:
- i. Στ. 1-7 → Πρώτο τμήμα – κυρίως προοίμιο:
 - Επίκληση στη Μούσα.
 - Εξαγγελία θέματος *Ιλιάδας*.
 - ii. Στ. 8-12: Δεύτερο τμήμα – δευτερεύον προοίμιο:
 - Θεϊκή & ανθρώπινη ευθύνη για τη διαμάχη Αγαμέμνονα και Αχιλλέα (μετάβαση στην αφήγηση καθεαυτή).

Ίλιάδα, Α, 1-7

Μῆνιν ἄειδε, θεά, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος/οὐλομένην (στ. 1-2)

☞ Έμφαση στην μῆνιν (δηλ. στην οργή που οφείλεται σε προσβολή) του Αχιλλέα.

☞ Πρώτη πρωτοτυπία: Εστίαση του θέματος του έπους στο εσωτερικό γεγονός της μήνιδος του Αχιλλέα και προοδευτική μετάβαση της αφήγησης στο εξωτερικό γεγονός του Τρωικού Πολέμου.

Ιλιάδα, Α, 1-7

ἦ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε, / πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν / ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν / οἰωνοῖσί τε πᾶσι· (στ. 2-5)

☞ Κλιμακωτή έκθεση αρνητικών συνεπειών *μήνιδος* στους Αχαιούς:

- οδύνη (*ἄλγε' ἔθηκε*)
- θάνατοι ηρώων (*πολλὰς ... ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν ἡρώων*)
- κακοποίηση πτωμάτων ηρώων (*ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν οἰωνοῖσί τε πᾶσι*)

☞ Δεύτερη πρωτοτυπία: Παρουσίαση της **ζοφερής** και **καταστροφικής** διάστασης της *μήνιδος* για τους Αχαιούς συμπολεμιστές του Αχιλλέα.

Ἰλιάδα, Α, 1-7

Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή (στ. 5)

- ✎ Εισαγωγή θεϊκού παράγοντα βουλῆς του Δία, η οποία φαίνεται να επηρεάζεται από την μῆνιν του Αχιλλέα.

ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε Ἀτρεΐδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.
(στ. 6-7)

- ✎ Τοποθέτηση χρονικού σημείου έναρξης της αφήγησης την στιγμή πρόκλησης της μῆνιδος, μόλις (ἐξ οὗ) φιλονίκησαν ο Αγαμέμνονας και ο Αχιλλέας → σύνδεση με την αρχή της αφήγησης, με εστίαση στα ακόλουθα σημεία: α) προῖστορία μῆνιδος, β) έκρηξη μῆνιδος, γ) επιπτώσεις μῆνιδος.

Ιλιάδα, Α, 493-530

*ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἐκ τοῖο δυωδεκάτῃ γένετ' ἡώς,/ καὶ τότε δὴ πρὸς Ὀλυμπον ἴσαν
θεοὶ αἰὲν ἐόντες/ πάντες ἅμα, Ζεὺς δ' ἦρχε· (στ. 493-495)*

- ✿ Επιστροφή θεῶν στον Ὀλυμπο & ειδική αναφορά στην εξουσία του Δία
→ σκόπιμη απομόνωση του Δία ενόψει της *ίκεσίας* της Θέτιδας.

*Θέτις δ' οὐ λήθετ' ἐφετμέων/ παιδὸς ἐοῦ, ἀλλ' ἥ γ' ἀνεδύσετο κῦμα θαλάσσης./
ἡερίῃ δ' ἀνέβη μέγαν οὐρανὸν Οὐλύμπόν τε/ εὔρε δ' εὐρύοπα Κρονίδην ἄτερ
ἥμενον ἄλλων/ ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος Οὐλύμποιο (στ. 495-499)*

- ✿ Ανάδυση της Θέτιδας από τη θάλασσα & άνοδός της στον Ὀλυμπο.
- ✿ Αντίθεση ανάμεσα στην έντονη κίνηση της Θέτιδας & στην καθιστή –και συνεπώς ακίνητη– στάση του Δία.

Ιλιάδα, Α, 493-530

καί ῥα πάροιθ' αὐτοῖο καθέζετο, καὶ λάβε γούνων/ σκαιῇ, δεξιτερῇ δ' ἄρ' ὑπ' ἀνθερεῶνος ἐλοῦσα/ λισσομένη προσέειπε Δία Κρονίωνα ἄνακτα: (στ. 500-502)

☞ Τυπικό *ἱκεσίας*:

- Ο *ἱκέτης* κάθεται *μπροστά* στον *ἱκετευόμενο* & του αγκαλιάζει τα γόνατα με το *αριστερό* χέρι.
- Κατόπιν, αγγίζει το πηγούνι του *ἱκετευόμενου* με το *δεξί* χέρι.
- Τέλος, διατυπώνει το αίτημά του.

Ιλιάδα, Α, 493-530

Ζεῦ πάτερ εἴ ποτε δὴ σε μετ' ἀθανάτοισιν ὄνησα/ ἢ ἔπει ἢ ἔργῳ, τόδε μοι κρήνην ἐέλδωρ:/ τίμησόν μοι υἱὸν ὃς ὠκυμορώτατος ἄλλων/ ἔπλετ': ἀτὰρ μιν νῦν γε ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων/ ἡτίμησεν: ἐλὼν γὰρ ἔχει γέρας αὐτὸς ἀπούρας./ ἀλλὰ σὺ πέρ μιν τίσον Ὀλύμπιε μητίετα Ζεῦ:/ τόφρα δ' ἐπὶ Τρώεσσι τίθει κράτος ὄφρ' ἂν Ἀχαιοὶ/ υἱὸν ἐμὸν τίσωσιν ὀφέλλωσιν τέ ε' τιμῇ. (στ. 503-510)

❧ Δομή πρώτου σκέλους *ίκεσίας* *Θέτιδας*:

- Υπενθύμιση προσφοράς βοήθειας στον Δία, όταν η Ήρα, η Αθηνά και ο Ποσειδώνας σφετερίστηκαν την εξουσία του & η Θέτιδα τον έσωσε με τη βοήθεια του εκατόγχειρα Βριάρεω → συχνά ο ικέτης υπόσχεται αντάλλαγμα για την εκπλήρωση του αιτήματός του.

Ιλιάδα, Α, 493-530

- Αναφορά σε παράγοντες δυσμενούς θέσης Αχιλλέα → 1) σύντομος βίος, 2) στέρηση λαφύρου και προσβολή ηρωικής τιμής από Αγαμέμνονα.
- Διατύπωση του αιτήματός της → Απόδοση τιμής από τον Δία στον Αχιλλέα.
- Διευκρίνιση τρόπου εκπλήρωσης αιτήματος → Ενίσχυση Τρώων, ώστε να εκτιμηθεί από τους Αχαιοούς η αξία του Αχιλλέα.

Ιλιάδα, Α, 493-530

ὥς φάτο: τὴν δ' οὐ τι προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς,/ ἀλλ' ἀκέων δὴν ἦστο:
Θέτις δ' ὥς ἤψατο γούνων/ ὥς ἔχετ' ἐμπεφυῖα, καὶ εἶρετο δεύτερον αὖτις:/
νημερτὲς μὲν δὴ μοι ὑπόσχεο καὶ κατάνευσον/ ἢ ἀπόειπ', ἐπεὶ οὐ τοι ἔπι
δέος, ὄφρ' ἐὺ εἰδέω/ ὅσσον ἐγὼ μετὰ πᾶσιν ἀτιμοτάτη θεός εἰμι. (στ. 511-
516)

❧ Δομή δεύτερου σκέλους ἱκεσίας Θέτιδας:

- Επίμονη προσπάθεια εξασφάλισης υπόσχεσης από τον Δία.
- Δήλωση ότι από την απάντηση που θα λάβει θα κρίνει κατά πόσο χαίρει εκτιμήσεως και διαθέτει κύρος ως θεά.

Ιλιάδα, Α, 493-530

τὴν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς:/ 'ἦ δὴ λοίγια ἔργ' ὃ τέ μ' ἐχθοδοπῆσαι ἐφήσεις/ Ἥρῃ ὅτ' ἄν μ' ἐρέθῃσιν ὄνειδείοις ἐπέεσσιν:/ ἦ δὲ καὶ αὖτως μ' αἰεὶ ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι/ νεικεῖ, καὶ τέ μέ φησι μάχῃ Τρώεσσιν ἀρήγειν./ ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν αὖτις ἀπόστιχε μή τι νοήσῃ/ Ἥρῃ (στ. 517-523)

❧ **Πρώτο στάδιο απόκρισης Δία – έκφραση δυσφορίας:**

- Προτροπή απομάκρυνσης της Θέτιδας, ώστε να μην αντιληφθεί την παρουσία της η Ἥρα, γεγονός που θα οδηγήσει στη σύγκρουσή της με τον Δία και στο ξέσπασμα της οργής του πατέρα των θεών.

Ιλιάδα, Α, 493-530

έμοι δέ κε ταῦτα μελήσεται ὄφρα τελέσω:/ εἰ δ' ἄγε τοι κεφαλῇ
κατανεύσομαι ὄφρα πεποίθης:/ τοῦτο γάρ ἐξ ἐμέθεν γε μετ' ἀθανάτοισι
μέγιστον/ τέκμωρ: οὐ γάρ ἐμὸν παλινάγρετον οὐδ' ἀπατηλὸν/ οὐδ'
ἀτελεύτητον ὃ τί κεν κεφαλῇ κατανεύσω./ ἧ καὶ κυανέησιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε
Κρονίων:/ ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος/ κρατὸς ἀπ'
ἀθανάτοιο: μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὀλυμπον. (στ. 523-530)

☞ Δεύτερο στάδιο απόκρισης Δία – υπόσχεση:

- Εγγύηση πραγματοποίησης του αιτήματος της Θέτιδας με νεύμα του κεφαλιού: ο Δίας συγκατανεύει και ο Όλυμπος τρέμει.

Ιλιάδα, Α, 493-530

➤ Δύο συμπληρωματικές κινητήριες δυνάμεις της πλοκής:

α) η οργή του Αχιλλέα (ανθρώπινο στοιχείο) → αποχή από το πεδίο της μάχης (αδράνεια),

β) η βουλή του Δία (θεϊκό στοιχείο) → ενίσχυση των Τρώων στον πόλεμο με τους Αχαιούς (δράση).

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

ὥς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κορυθαίολος Ἴκτωρ· αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκανε
δόμους εὖ ναιετάοντας, οὐδ' εὖρ' Ἀνδρομάχην λευκώλενον ἐν
μεγάρουσιν, ἀλλ' ἦ γε ξὺν παιδὶ καὶ ἀμφιπόλῳ ἐϋπέπλῳ πύργῳ
ἐφεστήκει γοόωσά τε μυρομένη τε. (στ. 369-373)

❧ Απουσία της Ανδρομάχης από το ανάκτορο & παρουσία της στον
πύργο των τειχών της Τροίας → προσωρινή έξοδός της από τον χώρο
των οικιακών ασχολιών της (ανάκτορο) και κίνησή της προς τον χώρο
της πολεμικής δραστηριότητας του Ἴκτορα (πεδίο μάχης).

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

Ἔκτωρ δ' ὥς οὐκ ἔνδον ἀμύμονα τέτμεν ἄκοιτιν/ ἔστη ἐπ' οὐδὸν ἰών, μετὰ δὲ δμῳῇσιν ἔειπεν:/ 'εἰ δ' ἄγε μοι δμῳαὶ νημερτέα μυθήσασθε:/ πῇ ἔβη Ἀνδρομάχη λευκώλενος ἐκ μεγάρου;/ ἦέ πη ἐς γαλόων ἦ εἰνατέρων ἐϋπέπλων/ ἦ ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθά περ ἄλλαι/ Τρῳαὶ ἐϋπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἰλάσκονται;(στ. 374-380)

☞ Παραμονή του Ἐκτορα στο κατώφλι του ανακτόρου & μη είσοδός του στο ανάκτορο → διατήρηση της θέσης του στην «ουδέτερη ζώνη», ανάμεσα στην περιοχή του οίκου του και στην εμπόλεμη πεδιάδα της Τροίας → προσωρινός ο χαρακτήρας της παρουσίας του εντός των τειχών της Τροίας → η θέση του δεν παύει να βρίσκεται στο πεδίο της μάχης.

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

*Τὸν δ' αὖτ' ὀτρηνὴ ταμὴν πρὸς μῦθον ἔειπεν:/ "Ἑκτορ ἐπεὶ μάλ' ἄνωγας
ἀληθέα μυθήσασθαι, οὐτέ πη ἐς γαλόων οὔτ' εἰνατέρων ἐϋπέπλων/ οὔτ' ἐς
Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθά περ ἄλλαι/ Τρῳαὶ ἐϋπλόκαμοι δεινὴν θεὸν
ιλάσκονται (στ. 381-385)*

✿ Ἀστοχα ερωτήματα του Ἑκτορα σχετικά με το πού βρίσκεται η
Ἀνδρομάχη & σταδιακή αναίρεσή τους από την οικονόμο του ανακτόρου
→ επιβράδυνση της επικείμενης συνάντησής του Ἑκτορα και της
Ἀνδρομάχης & επίταση της αγωνίας του κοινού.

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

ἀλλ' ἐπὶ πύργον ἔβη μέγαν Ἴλιου, οὐνεκ' ἄκουσε/ τείρεσθαι Τρῶας, μέγα δὲ
κράτος εἶναι Ἀχαιῶν/ ἥ μὲν δὴ πρὸς τεῖχος ἐπειγομένη ἀφικάνει/ μαινομένη
εἴκυϊα: φέρει δ' ἅμα παῖδα τιθήνη/ ἥ ῥα γυνὴ ταμίη, ὃ δ' ἀπέσσυτο
δώματος Ἑκτωρ/ τὴν αὐτὴν ὁδὸν αὖτις ἐϋκτιμένας κατ' ἀγυιάς. (στ. 386-
391)

❧ Η ψυχική και συναισθηματική κατάσταση της Ανδρομάχης:

- ἐπειγομένη → βιασύνη που μαρτυρεῖ την αγωνία της
- μαινομένη εἴκυϊα → αλλόφρων στην όψη, λόγω του φόβου της για τη ζωή του Ἑκτορα.

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

εὖτε πύλας ἵκανε διερχόμενος μέγα ἄστυ/ Σκαιάς, τῇ ἄρ' ἔμελλε διεξίμεναι
πεδῖον δέ,/ ἐνθ' ἄλοχος πολύδωρος ἐναντίη ἦλθε θεούσα (στ. 392-394)

❧ Ο τόπος και ο χρόνος συνάντησης του Έκτορα και της Ανδρομάχης:

- Τόπος: πλάι στις Σκαιές Πύλες → γεωγραφικό σημείο διέλευσης των δύο κατά την επάνοδο καθενός στον δικό του χώρο (του Έκτορα στο πεδίο της μάχης και της Ανδρομάχης στο ανάκτορο).
- Χρόνος: στιγμή επιστροφής των δύο, κατόπιν αποτυχημένης προσπάθειάς τους να εντοπίσουν ο ένας τον άλλον.

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

*ἦτοι ὃ μὲν μείδησεν ἰδὼν ἐς παῖδα σιωπῇ:/ Ἀνδρομάχη δέ οἱ ἄγχι παρίστατο
δάκρυ χέουσα (στ. 404-405)*

❧ Η ψυχική και συναισθηματική κατάσταση του Έκτορα και της
Ανδρομάχης τη στιγμή της συνάντησής τους:

➤ Ο Έκτορας αντικρίζει τον γιο του και χαμογελά, ενώ η Ανδρομάχη στέκεται δίπλα στον Έκτορα και κλαίει → έντονη αντίθεση, η οποία οφείλεται αφενός στην αισιοδοξία που αντλεί ο Έκτορας από τη θέα του Αστυάνακτα και αφετέρου στην απόγνωση που εμπνέει στην Ανδρομάχη η σκέψη του πιθανού θανάτου του Έκτορα.

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

✧ Επιχειρήματα της Ανδρομάχης:

1. οὐδ' ἐλεαίρεις/ παῖδά τε νηπίαχον καὶ ἔμ' ἄμμορον, ἦ τάχα χήρη/ σεῦ ἔσομαι: τάχα γάρ σε κατακτανέουσιν Ἀχαιοὶ/ πάντες ἐφορμηθέντες: ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἶη/ σεῦ ἀφαρματούση χθόνα δύμεναι: οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλη/ ἔσται θαλπωρὴ ἐπεὶ ἂν σύ γε πότμον ἐπίσπης/ ἀλλ' ἄχε' (στ. 407-413) → Αναφορά στην επικείμενη χηρεία της ίδιας και στην ορφάνια του Αστυάνακτα & δήλωση προτίμησης θανάτου αντί για απώλεια Ἑκτορα.

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

2. οὐδέ μοι ἔστι πατήρ καὶ πότνια μήτηρ./ ἦτοι γὰρ πατέρ' ἀμὸν ἀπέκτανε
δῖος Ἀχιλλεύς,/ ἐκ δὲ πόλιν πέρσεν Κιλίκων εὖ ναιετάουσιν/ Θήβην
ὑψίπυλον· κατὰ δ' ἔκτανεν Ἡετίωνα,/ οὐδέ μιν ἐξενάριξε, σεβάσσατο γὰρ
τό γε θυμῷ,/ ἀλλ' ἄρα μιν κατέκρη σὺν ἔντεσι δαιδαλέοισιν/ ἡδ' ἐπὶ σῆμ'
ἔχεεν· περὶ δὲ πτελέας ἐφύτευσαν/ νύμφαι ὀρεστιάδες κοῦραι Διὸς
αἰγιόχοιο./ οἳ δέ μοι ἐπτά κασέγνητοι ἔσαν ἐν μεγάροισιν/ οἳ μὲν πάντες ἰῶ
κίον ἡματι Ἀἴδος εἴσω·/ πάντα γὰρ κατέπεφνε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς/
βουσὶν ἐπ' εἰλιπόδεσσι καὶ ἀργεννῆς ὄϊεσσι./ μητέρα δ' ἡ βασίλευεν ὑπὸ

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

*Πλάκῳ ὕληέσση,/ τὴν ἐπεὶ ἄρ' δεῦρ' ἤγαγ' ἄμ' ἄλλοισι κτεάτεσσιν,/ ἅψ' ὃ γε τὴν
ἀπέλυσε λαβὼν ἀπερείσι' ἄποινα,/ πατρὸς δ' ἐν μεγάροισι βάλ' Ἄρτεμις
ἰοχέαιρα./ Ἴκτορ ἀτὰρ σύ μοι ἐσσι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ/ ἡδὲ κασίγνητος,
σὺ δέ μοι θαλερὸς παρακοίτης: (στ. 413-430) → Αναφορά από την Ανδρομάχη
στη θανάτωση του πατέρα και των αδελφών της από τον Αχιλλέα και στον θάνατο
της μητέρας της· ο Έκτορας είναι πια γι' αυτήν – εκτός από σύζυγος – πατέρας,
μητέρα και αδελφός.*

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

3. *ἀλλ' ἄγε νῦν ἐλέαιρε καὶ αὐτοῦ μίμν' ἐπὶ πύργῳ, μὴ παῖδ' ὀρφανικὸν θήῃς χήρην τε γυναῖκα:* (στ. 431-432) → Επανάληψη πρώτου επιχειρήματος· ἔμφαση στις καταστροφικές συνέπειες του θανάτου του Ἑκτορα για την ἴδια και τον Αστυάνακτα.
4. *λαὸν δὲ στῆσον παρ' ἐρινεόν, ἔνθα μάλιστα/ ἀμβατός ἐστι πόλις καὶ ἐπιδρομον ἔπλετο τεῖχος./ τρὶς γὰρ τῇ γ' ἐλθόντες ἐπειρήσανθ' οἱ ἄριστοι/ ἀμφ' Αἴαντε δύω καὶ ἀγακλυτὸν Ἰδομενῆα/ ἡδ' ἀμφ' Ἀτρεΐδας καὶ Τυδέος ἄλκιμον υἱόν:/ ἥ πού τίς σφιν ἔνισπε θεοπροπίων ἐϋ εἰδώς,/ ἥ νυ καὶ αὐτῶν θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει.* (στ. 433-439) → Πρόταση αμυντικού σχεδίου που δεν προϋποθέτει τη συμμετοχή του Ἑκτορα στον πόλεμο.

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

✧ Επιχειρήματα του Έκτορα:

1. *ἀλλὰ μάλ' αἰνῶς/ αἰδέομαι Τρῶας καὶ Τρωάδας ἐλκεσιπέπλους,/ αἴ κε κακὸς ὥς νόσφιν ἀλυσκάζω πολέμοιο:* (στ. 441-443) → Αναφορά από τον Έκτορα στην αισχύνη που θα επέσυρε προς το πρόσωπό του η φυγή του από τον πόλεμο ενώπιον των Τρώων και των Τρωάδων.

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

2. οὐδέ με θυμὸς ἄνωγεν, ἐπεὶ μάθον ἔμμεναι ἐσθλὸς/ αἰεὶ καὶ πρότοισι μετὰ Τρώεσσι μάχεσθαι/ ἀρνύμενος πατρός τε μέγα κλέος ἥδ' ἐμὸν αὐτοῦ. (στ. 444-446) → Αναφορά στη γενναιότητα η οποία τον ωθεί να πρωτοστατεί στις μάχες και να προασπίζεται την ηρωική τιμή και δόξα (κλέος) του.
3. ἀλλ' οὗ μοι Τρώων τόσσον μέλει ἄλγος ὀπίσσω,/ οὔτ' αὐτῆς Ἑκάβης οὔτε Πριάμοιο ἄνακτος/ οὔτε κασιγνήτων, οἳ κεν πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ/ ἐν κονίῃσι πέσοιεν ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέεσσιν,/ ὅσσον σεῦ, ὅτε κέν τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων/ δακρυόεσσιν ἄγεται ἐλεύθερον ἦμαρ ἀπούρας:/καί κεν ἐν

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

Ἄργει ἐοῦσα πρὸς ἄλλης ἰστὸν ὑφαίνοις,/ καὶ κεν ὕδωρ φορέοις Μεσσηϊδος ἢ Ὑπερείης/ πόλλ' ἀεκαζομένη, κρατερὴ δ' ἐπικείσεται ἀνάγκη: (στ. 450-458) → Αδυναμία ανοχής της σκλαβιάς και της ταπείνωσης που θα υποστεί η Ανδρομάχη έπειτα από την άλωση της Τροίας· αναφορά στον επικείμενο θάνατο της μητέρας, του πατέρα και των αδελφών του ως υποδεέστερων συμφορών συγκριτικά με την υποδούλωση της Ανδρομάχης → η Ανδρομάχη είναι το παν για εκείνον (αντιστοιχία με το δεύτερο επιχείρημα της Ανδρομάχης).

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

3. *καί ποτέ τις εἶπησιν ἰδὼν κατὰ δάκρυ χέουσας:/ Ἕκτορος ἥδε γυνή ὃς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι/ Τρώων ἵπποδάμων ὅτε Ἴλιον ἀμφεμάχοντο./ ὥς ποτέ τις ἐρέει: σοὶ δ' αὖ νέον ἔσσεται ἄλγος/ χήτει τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἀμύνειν δούλιον ἧμαρ.* (στ. 459-463) → Εξευτελισμός του ίδιου και επίταση της δυστυχίας της Ανδρομάχης, όταν οι άλλοι θα αναφέρονται στην υποδούλωση της συζύγου του πρωτοπαλίκਾਰου των Τρώων.
4. *ἀλλὰ με τεθνηῶτα χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτοι/ πρὶν γέ τι σῆς τε βοῆς σοῦ θ' ἐλκηθμοῖο πυθέσθαι.* (στ. 464-465) → Δήλωση προτίμησης του θανάτου από μια ζωή στην οποία θα γνωρίζει για τη σκλαβιά και το θρήνο της Ανδρομάχης.

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

ὥς εἰπὼν οὗ παιδὸς ὀρέξατο φαίδιμος Ἴκτωρ:/ ἄψ δ' ὃ πάϊς πρὸς κόλπον
ἐϋζώνοιο τιθήνης/ ἐκλίνθη ἰάχων πατρὸς φίλου ὅψιν ἀτυχθεὶς/ ταρβήσας
χαλκὸν τε ἰδὲ λόφον ἵππιοχαίτην,/ δεινὸν ἀπ' ἀκροτάτης κόρυθος νεύοντα
νοήσας./ ἐκ δ' ἐγέλασσε πατήρ τε φίλος καὶ πότνια μήτηρ: (στ. 466-471)

❧ Η ψυχική και συναισθηματική κατάσταση του Ἴκτορα και της Ανδρομάχης τη στιγμή της φοβισμένης αντίδρασης του Αστυάνακτα:

➤ Γέλιο → ταύτιση των συναισθημάτων τους με επίκεντρο τον γιο τους.

αὐτίκ' ἀπὸ κρατὸς κόρυθ' εἴλετο φαίδιμος Ἴκτωρ,/ καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐπὶ
χθονὶ παμφανόωσαν: (στ. 472-473)

❧ Αφαίρεση περικεφαλαίας Ἴκτορα → προσωρινή απέκδυση ιδιότητας πολεμιστή

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

αὐτὰρ ὃ γ' ὄν φίλον υἷὸν ἐπεὶ κύσε πῆλὲ τε χερσὶν/ εἶπε δ' ἐπευξάμενος
Δί τ' ἄλλοισιν τε θεοῖσι:/ Ζεῦ ἄλλοι τε θεοὶ δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι/
παῖδ' ἐμὸν ὥς καὶ ἐγὼ περ ἀριπρεπέα Τρώεσσιν,/ ὧδε βίην τ' ἀγαθόν,
καὶ Ἰλίου ἴφι ἀνάσσειν:/ καὶ ποτέ τις εἴποι πατρός γ' ὅδε πολλὸν
ἀμείνων/ ἐκ πολέμου ἀνιόντα: φέροι δ' ἔναρα βροτόεντα/ κτείνας δῆϊον
ἄνδρα, χαρεῖή δὲ φρένα μήτηρ. (στ. 474-481)

☞ Προσευχή Ἑκτορα στον Δία → ευχή:

- να διαπρέψει ο Αστυάνακτας ως ανδρείος πολεμιστής και κραταιός
βασιλιάς της Τροίας,

Ιλιάδα, Z, 369-529

- να λένε γι' αυτόν ότι αποδείχθηκε ανώτερος του πατέρα του και
- να χαίρεται η Ανδρομάχη για τις επιτυχίες του γιου της.
- ❖ Αξιοσημείωτη η βαρύτητα που διαθέτει για τον Έκτορα η κοινή γνώμη (*αἰδώς*) (*αἰδέομαι Τρῶας καὶ Τρωάδας* [Z, 442], *καί ποτέ τις εἶπῃσιν/ ... / ὥς ποτέ τις ἔρέει* [Z 459-461], *καί ποτέ τις εἶποι* [Z, 479]) → προσπάθεια να αποφευχθεί η έντονη αποδοκιμασία των άλλων με ανάρμοστα έργα (αποτρεπτικός χαρακτήρας *αἰδοῦς*) & να εκτελεστεί μία άλλη, κοινωνικά αποδεκτή πράξη (προτρεπτικός χαρακτήρας *αἰδοῦς*).

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

*δαιμονίη μή μοί τι λήην ἀκαχίζεο θυμῷ:/ οὐ γάρ τίς μ' ὑπὲρ αἴσαν ἀνὴρ Ἄϊδι
προϊάψει:/ μοῖραν δ' οὐ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,/ οὐ κακὸν
οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται./ ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς
ἔργα κόμιζε/ ἰστόν τ' ἡλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε/ ἔργον
ἐποίχεσθαι: πόλεμος δ' ἄνδρεςσι μελήσει/ πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί, τοὶ Ἰλῖω
ἐγγεγάασιν./ ὥς ἄρα φωνήσας κόρυθ' εἴλετο φαίδιμος Ἴκτωρ/ ἵππουριν:
(στ. 486-495)*

☞ Συμπεριφορά Ἴκτορα κατά τον αποχωρισμό του από την Ανδρομάχη:

➤ Προσπάθεια παρηγοριάς με αναφορά στο ἀναπόφευκτα
προδιαγεγραμμένο από τη μοίρα τέλος του.

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

- Προτροπή επιστροφής καθενός από τους δύο στα καθήκοντά τους: της Ανδρομάχης στις οικιακές ασχολίες της και του Έκτορα στον πόλεμο → σηματοδότηση οριστικού αποχωρισμού τους.
- Ο Έκτορας φοράει ξανά την περικεφαλαία → εκ νέου «ένδυση» ιδιότητας πολεμιστή.

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

ἄλοχος δὲ φίλη οἶκον δὲ βεβήκει/ ἐντροπαλιζομένη, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσα./ αἶψα δ' ἔπειθ' ἴκανε δόμους εὖ ναιετάοντας/ Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο, κιχήσατο δ' ἔνδοθι πολλὰς/ ἀμφιπόλους, τῇσιν δὲ γόον πάσῃσιν ἐνῶρσεν./ αἱ μὲν ἔτι ζῶν γόον Ἕκτορα ὧ ἐνὶ οἴκῳ:/ οὐ γάρ μιν ἔτ' ἔφαντο ὑπότροπον ἐκ πολέμοιο/ ἴξεσθαι προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας Ἀχαιῶν. (στ. 495-502)

☞ Συμπεριφορά Ανδρομάχης κατά τον αποχωρισμό της από τον Έκτορα:

- Κλάμα → επιστροφή στο κυρίαρχο συναίσθημά της τη στιγμή της συνάντησής τους, με την ίδια ακριβώς έκφραση (*δάκρυ χέουσα* [Ζ, 405, 496]).
- Θρήνος για τον Έκτορα από κοινού με τις γυναίκες του ανακτόρου → επιβεβαίωση ότι δεν θα τον ξαναδεί ζωντανό.

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

ὥς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ/ δεσμὸν ἀπορρήξας θεΐῃ πεδίοιο κροαίνων/
εἰωθὼς λούεσθαι ἐϋρρεΐος ποταμοῖο/ κυδιόων· ὕψοῦ δὲ κάρη ἔχει, ἀμφὶ δὲ χαῖται/ ὥμοις
ἀΐσσονται· ὃ δ' ἀγλαΐῃφι πεποιθὼς/ ρίμφα ἐ γοῶνα φέρει μετὰ τ' ἥθεα καὶ νομὸν ἵππων· ὥς υἱὸς
Πριάμοιο Πάρις κατὰ Περγάμου ἄκρης/ τεύχεσι παμφαίνων ὥς τ' ἠλέκτωρ ἐβεβήκει/
καγχαλόων, ταχέες δὲ πόδες φέρον (στ. 506-514)

☞ Παρομοίωση του Πάρη με ἄλογο ὡς πρὸς το περήφανο παράστημα καὶ το γρήγορο τρέξιμο
(κοινὸς ὅρος).

■ Αναφορικό μέρος (στ. 506-511)

■ Δεικτικό μέρος (στ. 512-514).

‘ἦθεϊ’ ἦ μάλα δὴ σε καὶ ἐσσύμενον κατερύκω/ δηθύνων, οὐδ’ ἦλθον ἐναΐσιμον ὥς ἐκέλευες’.
(στ. 518-519)

☞ Ἐμφαση ἀπὸ τον Πάρη στὴν ἀμεση ἀνταπόκρισή του πρὸς τὴν παρότρυνση του Ἑκτορα.

Ιλιάδα, Ζ, 369-529

‘δαιμόνι’ οὐκ ἄν τις τοι ἀνὴρ ὃς ἐναΐσιμος εἴη/ ἔργον ἀτιμήσειε μάχης, ἐπεὶ ἄλκιμός ἐσσι:/ ἀλλὰ ἐκὼν μεθιεῖς τε καὶ οὐκ ἐθέλεις: τὸ δ’ ἐμὸν κῆρ/ ἄχνηται ἐν θυμῷ, ὅθ’ ὑπὲρ σέθεν αἴσχε’ ἀκούω/ πρὸς Τρώων, οἳ ἔχουσι πολὺν πόνον εἵνεκα σεῖο./ ἀλλ’ ἴομεν: τὰ δ’ ὅπισθεν ἀρεσσόμεθ’, αἶ κέ ποθι Ζεὺς/ δώῃ ἐπουρανίοισι θεοῖς αἰειγενέτησι/ κρητῆρα στήσασθαι ἐλεύθερον ἐν μεγάροισιν/ ἐκ Τροίης ἐλάσαντας ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς.’ (στ. 521-529)

❧ Απάντηση Ἑκτορα σε Πάρη → α) ἐκφραση δυσφορίας στο ἀκουσμα των κατηγοριῶν ἀπὸ τοὺς Τρώες πρὸς τον Πάρη (σπουδαιότητα κοινῆς γνώμης) β) ευχή να βοηθήσουν οι θεοὶ τοὺς Τρώες να νικήσουν τοὺς Ἀχαιοὺς (αντίθεση με την προηγούμενη, απαισιόδοξη πρόβλεψη πρὸς την Ανδρομάχη (‘εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν:/ ἔσσεται ἡμᾶρ ὅτ’ ἂν ποτ’ ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρὴ/ καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς ἐϋμμελίῳ Πριάμοιο.’ [Ζ 447-449])

Ἰλιάδα, Π, 777-867

ὄφρα μὲν Ἥελιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει,/ τόφρα μάλ' ἀμφοτέρων βέλε' ἤπτετο, πῖπτε δὲ λαός:/ ἦμος δ' Ἥελιος μετενίσετο βουλευτὸν δέ,/ καὶ τότε δὴ ῥ' ὕπὲρ αἶσαν Ἀχαιοὶ φέρτεροι ἦσαν. (στ. 777-780)

☞ ὕπὲρ αἶσαν → Η πρόσκαιρη υπεροχή των Αχαιών στη μάχη με τους Τρώες συμβαίνει καθ' υπέρβαση της μοίρας και εν αντιθέσει προς την Διὸς βουλήν, η οποία προβλέπει προέλαση των Τρώων και υποχώρηση των Αχαιών, με απώτερο στόχο τη δικαίωση του προσβεβλημένου και οργισμένου Αχιλλέα.

Ἰλιάδα, Π, 777-867

ἐκ μὲν Κεβριόνην βελέων ἥρωα ἔρυσσαν/ Τρώων ἐξ ἐνοπῆς,
καὶ ἀπ' ὧμων τεύχε' ἔλοντο (στ. 781-782)

☞ Αφοπλισμός νεκρού Κεβριόνη → σκύλευση πτώματος
Τρώα αντιπάλου → επισφράγιση νίκης και
ολοκληρωτικής επικράτησης Πάτροκλου

Ίλιάδα, Π, 777-867

*Πάτροκλος δὲ Τρωσὶ κακὰ φρονέων ἐνόρουσε./ τρὶς μὲν
ἔπειτ' ἐπόρουσε θεῷ ἀτάλαντος Ἄρηϊ/ σμερδαλέα ἰάχων,
τρὶς δ' ἐννέα φῶτας ἔπεφνεν (στ. 783-785)*

☞ τρὶς ... ἐπόρουσε, ἐννέα φῶτας → χρήση αριθμοῦ «τρία»
και πολλαπλασίου του («εννέα») → προσδίδεται ἔμφαση
στις επανεὶλημμένες, ορμητικές επιθέσεις του Πάτροκλου
και στο πλήθος των Τρώων που θανάτωνε κάθε φορά →
ἀριστεία Πάτροκλου

Ἰλιάδα, Π, 777-867

ἀλλ' ὅτε δὴ τὸ τέταρτον ἐπέσσυτο δαίμονι ἴσος, / ἔνθ' ἄρα τοι Πάτροκλε
φάνη βιότοιο τελευτή:/ ἦντετο γάρ τοι Φοῖβος ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ/
δεινός: (στ. 786-789)

☞ δαίμονι ἴσος ... ἦντετο γάρ τοι Φοῖβος → εξίσωση Πάτροκλου με θεό
→ μόνο ένας θεός, ο Απόλλωνας, δύναται πια να τον αποκρούσει →
ἀριστεία

☞ τοι ... φάνη/ ἦντετο ... τοι → συχνή αποστροφή ποιητή στον
Πάτροκλο σε β' ενικό πρόσωπο → έκφραση συμπάθειας και
συμπόνιας ποιητή, καθώς και πικρίας για το επερχόμενο τέλος του
ήρωα

Ίλιάδα, Π, 777-867

ὁ μὲν τὸν ἰόντα κατὰ κλόνον οὐκ ἐνόησεν,/ ἥέρι γὰρ πολλῇ κεκαλυμμένος
ἀντεβόλησε:/ στῇ δ' ὄπιθεν, πλῆξεν δὲ μετάφρενον εὐρέε τ' ὤμω/ χειρὶ
καταπρηνεῖ, στρεφεδίνηθεν δέ οἱ ὄσσε. (στ. 789-792)

✧ Χαρακτηριστικά γνωρίσματα επίθεσης Απόλλωνα εναντίον Πατρόκλου:

- Πλησιάζει αθέατος και κρυμμένος → ὑπούλη προσέγγιση.
- Χτυπάει με το χέρι πισώπλατα → δόλος
- Αφοπλίζει τον Πάτροκλο από τη θεότευκτη –και, συνεπώς, άτρωτη– πανοπλία του Αχιλλέα, η οποία μόνο με θεϊκή παρέμβαση μπορούσε να απομακρυνθεί.

} Γενναιότητα
Πάτροκλου

Ίλιάδα, Π, 777-867

δ' ἀπὸ μὲν κρατὸς κυνέην βάλε Φοῖβος Ἀπόλλων· ἦ δὲ κυλινδομένη
καναχὴν ἔχε ποσσὶν ὑφ' ἵππων/ αὐλῶπις τρυφάλεια, μιάνθησαν δὲ ἔθειραι/
αἵματι καὶ κονίησι· πάρος γε μὲν οὐ θέμις ἦεν/ ἱππόκομον πήληκα
μιαίνεσθαι κονίησιν,/ ἀλλ' ἀνδρὸς θείοιο κάρη χαρίεν τε μέτωπον/ ῥύετ'
Ἀχιλλῆος· τότε δὲ Ζεὺς Ἑκτορι δῶκεν/ ἥ κεφαλῇ φορέειν, σχεδόθεν δέ οἱ
ἦεν ὄλεθρος./ πᾶν δέ οἱ ἐν χείρεσσιν ἄγῃ δολιχόσκιον ἔγχος/ βριθὺ μέγα
στιβαρὸν κεκορυθμένον· αὐτὰρ ἀπ' ὤμων/ ἀσπίς σὺν τελαμῶνι χαμαὶ πέσσε
τερμιόεσσα./ λῦσε δέ οἱ θώρηκα ἄναξ Διὸς υἱὸς Ἀπόλλων. (στ. 793- 804)

❧ Στάδια αφοπλισμοῦ Πατρόκλου ἀπὸ τον Ἀπόλλωνα:

- Αφαίρεση της περικεφαλαίας ἀπὸ το κεφάλι (αναφορά στον μελλοντικό
θάνατο του Ἑκτορα, σύμφωνα με την Διὸς βουλήν: «τότε δὲ Ζεὺς Ἑκτορι
δῶκεν/ ἥ κεφαλῇ φορέειν, σχεδόθεν δέ οἱ ἦεν ὄλεθρος» [Π, 799-800]).

Ίλιάδα, Π, 777-867

- Σπάσιμο του δόρατος στο χέρι (το όπλο αυτό δεν αποτελεί τμήμα της κατασκευασμένης από τον Ήφαιστο πανοπλίας του Αχιλλέα)
- Πτώση της ασπίδας του από ώμους.
- «Λύσιμο» του θώρακα.
- ❖ Πορεία αφοπλισμού του Πάτροκλου από το ανώτερο οπλισμένο μέρος του σώματος (κεφάλι) προς το κατώτερο (θώρακας) → σε κάθε στάδιο αφοπλισμού του, ο ήρωας καθίσταται πιο ανίσχυρος και πιο ευάλωτος

Ἰλιάδα, Π, 777-867

τὸν δ' ἄτη φρένας εἴλε, λύθεν δ' ὑπὸ φαίδιμα γυῖα,/ στῆ δὲ ταφών (στ. 805-806)

☞ Κατάσταση Πατρόκλου μετά το πλήγμα του Απόλλωνα → έκπληξη, σύγχυση, αμηχανία → παράλυση

ὅπιθεν δὲ μετάφρενον ὀξεί δουρὶ/ ὥμων μεσσηγὺς σχεδόθεν βάλε Δάρδανος
ἀνὴρ/ Πανθοΐδης Εὐφορβος, ὃς ἡλικίην ἐκέκαστο/ ἔγχεῖ θ' ἵπποσύνη τε πόδεσσί
τε καρπαλίμοισι/ καὶ γὰρ δὴ τότε φῶτας εἰκόσι βῆσεν ἀφ' ἵππων/ πρῶτ' ἐλθὼν
σὺν ὄχεσφι διδασκόμενος πολέμοιο:/ ὃς τοι πρῶτος ἐφῆκε βέλος Πατρόκλεος
ἱππεῦ/ οὐδὲ δάμασσε: ὃ μὲν αὖτις ἀνέδραμε, μίκτο δ' ὀμίλῳ,/ ἐκ χροὸς ἀρπάξας
δόρυ μείλινον, οὐδ' ὑπέμεινε/ Πάτροκλον γυμνόν περ έόντ' ἐν δηϊοτῆτι. (στ. 806-815)

☞ Χαρακτηριστικά γνωρίσματα επίθεσης Εὐφορβου ἐναντίον Πατρόκλου:

Ίλιάδα, Π, 777-867

- Χτύπημα με το δόρυ πισώπλατα → δολιότητα - Γενναιότητα
- Άμεση υποχώρηση και ανάμιξη με το πλήθος → δειλία Πάτροκλου
- ❖ Παρουσίαση Εύφορβου από τον ποιητή ως διακεκριμένου για την ιππική δεξιοτεχνία και την ταχύτητα των ποδιών του → άξιος και ικανός αντίπαλος του Πάτροκλου, που όμως φοβάται να τον αντιμετωπίσει και δεν τον νικά → εξαιρείται η ανδρεία του Πάτροκλου.

Ίλιάδα, Π, 777-867

*Πάτροκλος δὲ θεοῦ πληγῇ καὶ δουρὶ δαμασθεῖς/ ἄψ
ἐτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετο κῆρ ἄλεείνων. (στ. 816-817)*

☞ Κατάσταση Πατρόκλου μετά το πλήγμα του
Εύφορβου → καταβεβλημένος & εξαντλημένος →
στρέφεται προς τους συμπολεμιστές του για βοήθεια,
προσπαθώντας να αποφύγει τον θάνατό του που
πλησιάζει.

Ίλιάδα, Π, 777-867

*Ἔκτωρ δ' ὥς εἶδεν Πατροκλῆα μεγάθυμον/ ἄψ ἀναχαζόμενον βεβλημένον ὁξεί
χαλκῷ,/ ἀγχίμολόν ῥά οἱ ἦλθε κατὰ στίχας, οὔτα δὲ δουρὶ/ νείατον ἐς κενεῶνα,
διὰ πρὸ δὲ χαλκὸν ἔλασσε (στ. 818-821)*

✎ Χαρακτηριστικά γνωρίσματα επίθεσης Ἑκτορα ἐναντίον Πάτροκλου:

- Ο Πάτροκλος εἶναι ἤδη ἀοπλος & τραυματισμένος → τονίζεται ἡ γενναιότητα του Πάτροκλου
- Θανάσιμο χτύπημα με τὸ δόρυ σε μετωπική επίθεση, ἐνῶ ὁ Πάτροκλος δὲν βρίσκεται σε θέση νὰ τὸν ἀντιμετωπίσει → υποβιβασμός τῆς γενναιότητας του Ἑκτορα
- Ὁχι ἀκαριαῖος θάνατος (για νὰ μπορέσει νὰ πει ὁ Πάτροκλος τὰ τελευταῖα τοῦ λόγια).

Ίλιάδα, Π, 777-867

*δούπησεν δὲ πεσών, μέγα δ' ἤκαχε λαὸν Ἀχαιῶν:/ ὥς δ' ὅτε σὺν ἀκάμαντα
λέων ἐβίησατο χάρμη,/ ὧ τ' ὄρεος κορυφῇσι μέγα φρονέοντε μάχεσθον/
πίδακος ἀμφ' ὀλίγης: ἐθέλουσι δὲ πῖέμεν ἄμφω:/ πολλὰ δέ τ' ἀσθμαίνοντα
λέων ἐδάμασσε βῆφιν:/ ὥς πολέας πεφνόντα Μενoitίου ἄλκιμον υἱὸν/
Ἕκτωρ Πριαμίδης σχεδὸν ἔγχεϊ θυμὸν ἀπηύρα (στ. 822-828)*

❧ Κατάσταση Πάτροκλου μετά το πλήγμα του Ἕκτορα → ετοιμοθάνατος, πέφτει στο έδαφος προκαλώντας υπόκωφο θόρυβο.

❧ Παρομοίωση από τον ποιητή του αποτελέσματος της αντιπαράθεσης Ἕκτορα και Πάτροκλου με την κατάληξη μίας άνισης πάλης ανάμεσα σε λιοντάρι και αγριόχοιρο.

Ίλιάδα, Π, 777-867

οἱ ἐπευχόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα:/ ‘Πάτροκλ’ ἦ που ἔφησθα
πόλιν κεραϊζέμεν ἀμύν,/ Τρωϊάδας δὲ γυναικας ἐλεύθερον ἡμαρ
ἀπούρας/ ἄξειν ἐν νήεσσι φίλην ἔς πατρίδα γαῖαν/ νήπιε: τάων δὲ
πρόσθ’ Ἴκτορος ὠκέες ἵπποι/ ποσσὶν ὀρωρέχεται πολεμίζειν: ἔγχεϊ δ’
αὐτὸς/ Τρωσὶ φιλοπτολέμοισι μεταπρέπω, ὃ σφιν ἀμύνω/ ἡμαρ
ἀναγκαῖον: σὲ δέ τ’ ἐνθάδε γῦπες ἔδονται./ ἃ δεῖλ’, οὐδέ τοι ἐσθλὸς ἐὼν
χραίσμησεν Ἀχιλλεύς,/ ὃς πού τοι μάλα πολλὰ μένων ἐπετέλλετ’ ἰόντι:/
μή μοι πρὶν ἰέναι Πατρόκλεες ἵπποκέλευθε/ νῆας ἔπι γλαφυρὰς πρὶν
Ἴκτορος ἀνδροφόνοιο/ αἱματόεντα χιτῶνα περὶ στήθεσσι δαΐζαι./ ὥς
πού σε προσέφη, σοὶ δὲ φρένας ἄφρονι πεῖθε.’ (στ. 829-842)

☞ Αποστροφή Ἴκτορα στον ετοιμοθάνατο Πάτροκλο:

➤ Ειρωνική αναφορά στις ματαιωμένες προσδοκίες του Πάτροκλου.

Ίλιάδα, Π, 777-867

- Υπερήφανος εκθειασμός του δικού του πρωταγωνιστικού ρόλου στην πολεμική υπεράσπιση της Τροίας.
- Αλαζονική βεβαιότητα για τις παραινήσεις του Αχιλλέα προς τον Πάτροκλο.
- ❖ Η υπερβολική αυτοπεποίθηση του Έκτορα τον οδηγεί σε εσφαλμένες εκτιμήσεις της πραγματικότητας (ἄτη).

Ἰλιάδα, Π, 777-867

τὸν δ' ὀλιγοδρανέων προσέφησ Πατρόκλεες ἱππεῦ·/ ἤδη νῦν
Ἑκτορ μεγάλ' εὖχεο· σοὶ γὰρ ἔδωκε/ νίκην Ζεὺς Κρονίδης καὶ
Ἀπόλλων, οἳ με δάμασσαν/ ῥηιδίως· αὐτοὶ γὰρ ἀπ' ὤμων τεύχε'
ἔλοντο./ τοιοῦτοι δ' εἴ περ μοι εἰκόσιν ἀντεβόλησαν,/ πάντές κ'
αὐτόθ' ὄλοντο ἐμῶ ὑπὸ δουρὶ δαμέντες./ ἀλλὰ με μοῖρ' ὀλοή καὶ
Λητοῦς ἔκτανεν υἱός,/ ἀνδρῶν δ' Εὐφορβος· σὺ δέ με τρίτος
ἐξεναρίζεις./ ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν·/ οὐ
θην οὐδ' αὐτὸς δηρὸν βέη, ἀλλὰ τοι ἤδη/ ἄγχι παρέστηκεν
θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή/ χερσὶ δαμέντ' Ἀχιλλῆος ἀμύμονος
Αἰακίδαο. (στ. 843-854)

☞ Αποστροφή ετοιμοθάνατου Πάτροκλου προς τὸν Ἑκτορα:

➤ Υποβάθμιση κατορθώματος Ἑκτορα.

Ίλιάδα, Π, 777-867

- Υπενθύμιση δικής του ακάθεκτης ορμής, η οποία ανακόπηκε:
 - A) από τη Μοίρα και τον θεό Απόλλωνα,
 - B) από τον θνητό Εύφορβο και
 - Γ) από τον θνητό Έκτορα (τρίτος στη σειρά υπεύθυνος για τον θάνατο του Πάτροκλου).
- Προφητική αναφορά στην επικείμενη θανάτωση του Έκτορα από τον Αχιλλέα.

Ἰλιάδα, Π, 777-867

ὥς ἄρα μιν εἰπόντα τέλος θανάτοιο κάλυψε:/ ψυχὴ δ' ἐκ ρεθέων
πταμένη Ἄϊδος δὲ βεβήκει/ ὃν πότμον γοόωσα λιποῦσ' ἀνδροτῆτα καὶ
ἦβην./ τὸν καὶ τεθνηῶτα προσηύδα φαίδιμος Ἑκτωρ:/ 'Πατρόκλεις τί
νύ μοι μαντεύεαι αἰπὸν ὄλεθρον;/ τίς δ' οἶδ' εἴ κ' Ἀχιλεὺς Θέτιδος πάϊς
ἠϋκόμοιο/ φθήῃ ἐμῶ ὑπὸ δουρὶ τυπεῖς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι;'/ ὥς ἄρα
φωνήσας δόρυ χάλκεον ἐξ ὠτειλῆς/ εἵρυσεν λὰξ προσβάς, τὸν δ' ὕπτιον
ὥς' ἀπὸ δουρός./ αὐτίκα δὲ ξὺν δουρὶ μετ' Αὐτομέδοντα βεβήκει/
ἀντίθεον θεράποντα ποδώκεος Αἰακίδαο:/ ἔτετο γὰρ βαλέειν: τὸν δ'
ἔκφερον ὠκέες ἵπποι/ ἄμβροτοι, οὓς Πηλῆϊ θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα.(στ.
855-867)

Ίλιάδα, Π, 777-867

✧ Απόκριση Έκτορα στον Πάτροκλο:

- Υπεροπτική έκφραση πιθανότητας θανάτωσης του Αχιλλέα από τον ίδιο → συνεχίζεται η εσφαλμένη εκτίμηση της πραγματικότητας από τον Έκτορα → πλησιάζει και το δικό του τέλος.

Το προοίμιο της Ὀδύσσειας

Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ/ πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσεν (στ. 1-2)

- ✧ Πιο χαλαρό ξεκίνημα σε σύγκριση με το προοίμιο της *Ιλιάδας*.
- ✧ Ἐμφαση σε έναν συγκεκριμένο ἥρωα και όχι σε ένα μόνο επεισόδιο από τη ζωή του. Σε αντίθεση με το προοίμιο της *Ιλιάδας*, το όνομα του ήρωα δεν μνημονεύεται. Πιθανότατα το κοινό του Ομήρου ήταν τόσο εξοικειωμένο με το θέμα, ώστε μπορούσε να καταλάβει ότι ο ποιητής υπονοούσε το όνομα του Οδυσσέα.
- ✧ Προσδιορισμός του τμήματος της ζωής του ήρωα που πρόκειται να εξιστορηθεί → στην αφήγηση περιλαμβάνονται μόνο οι περιπλανήσεις του ήρωα μετά τον Τρωικό Πόλεμο.

Ὀδύσσεια, α, 1-10

*Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω,/ πολλὰ δ' ὃ γ' ἐν
πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμόν,/ ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν καὶ
νόστον ἐταίρων. (στ. 3-5)*

- ❧ Λιγότερο δυναμική, δραματική και αγωνιώδης εισαγωγή σε σύγκριση με την εισαγωγή της Ἰλιάδας.
- ❧ Προαναγγέλλεται η αφήγηση της ιστορίας του ήρωα που γνώρισε πολλές πολιτείες, ήρθε σε επαφή με τις αντιλήψεις πολλών ανθρώπων και δοκίμασε πολλά πάθη στη διάρκεια του ταξιδιού επιστροφής του από την Τροία.
- ❧ Τονίζεται ότι είχε επωμιστεί και τον νόστο των συντρόφων του.

Ὀδύσσεια, α, 1-10

- ❧ *Ἀλλ' οὐδ' ὥς ἐτάρους ἐρρύσατο, ἰέμενός περ· αὐτῶν γὰρ σφετέρησιν ἀτασθαλίησιν ὄλοντο, νήπιοι, οἳ κατὰ βοῦς Ὑπερίονος Ἥελίοιο ἥσθιον· αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἥμαρ. (στ. 6-9)*
- ❧ Αποκαλύπτεται ὅτι τελικά μόνο ο Οδυσσέας ἀπὸ ὅλους τοὺς συντρόφους τοῦ κατάφερε νὰ ἐπιστρέψει στὴν πατρίδα τοῦ, καθὼς δὲν ἐνήργησε ἀπερίσκεπτα, ὅπως ἐκεῖνοι.
- ❧ Οἱ σύντροφοι χαρακτηρίζονται *νήπιοι*, καθὼς συμπεριφέρθηκαν ἀνόητα καὶ δὲν διέθεταν τὴν εὐφυΐα, τὴν προνοητικότητα καὶ τὴν σύνεση τοῦ Οδυσσέα → ἐπέδειξαν ἀσέβεια τρώγοντας τὰ ἱερά βόδια τοῦ θεοῦ Ἥλιου → στερήθηκαν, ὡς τιμωρία, τὴν ἡμέρα τοῦ γυρισμοῦ στὴν πατρίδα τοὺς.

Ὀδύσσεια, α, 1-10

Τῶν ἀμόθεν γε, θεά, θύγατερ Διός, εἰπὲ καὶ ἡμῖν. (στ. 10)

❧ Ο θεματικός ορίζοντας παραμένει ανοικτός, σε αντίθεση με την επίκληση στο προοίμιο της *Ἰλιάδας*. Αυτή η γενικόλογη και αόριστη διατύπωση (*ἀμόθεν*, δηλ. «από οποιοδήποτε μέρος») φανερώνει ότι:

1. αφενός η εξοικείωση του κοινού με το θέμα μέσω της μακραίωνης επαφής του πολύ πριν από τον Όμηρο με την προφορική παράδοση των αοιδών σχετικά με τον Οδυσσέα και

Ὀδύσσεια, α, 1-10

2. αφετέρου η συμβολική διάσταση που απέκτησε ο ήρωας ο οποίος επέστρεψε στην πατρίδα του, αφού διέφυγε από όλους τους κινδύνους χάρη στην πρακτική ευφυΐα του,
επέτρεπαν να ξεκινήσει «από οποιοδήποτε σημείο» ένα έπος με θέμα τον Οδυσσέα, καθώς, όποιο κι αν ήταν το σημείο εκκίνησης, σκοπός της αφήγησης ήταν να αποδείξει την ακατάβλητη δύναμη του ανθρώπινου πνεύματος, το οποίο διαχρονικά στο τέλος πάντοτε νικά και επιπλέον το κοινό είχε τη δυνατότητα να ταξινομήσει αυτό το υλικό.

Ὀδύσσεια, ζ, 101-197

*τῇσι δὲ Ναυσικάα λευκώλενος ἤρχετο μολπῆς./ οἷη δ' Ἄρτεμις εἶσι κατ' οὔρεα
ἰοχέαιρα,/ ἥ κατὰ Τηϋγέτον περιμήκετον ἥ Ἐρύμανθον,/ τερπομένη κάπροισι καὶ
ὠκείης ἐλάφοισι./ τῇ δέ θ' ἅμα νύμφαι, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο,/ ἀγρονόμοι παίζουσι,
γέγηθε δέ τε φρένα Λητώ:/ πασάων δ' ὑπὲρ ἥ γε κάρη ἔχει ἡδὲ μέτωπα,/ ρεῖά τ'
ἀριγνώτη πέλεται, καλαὶ δέ τε πᾶσαι:/ ὥς ἣ γ' ἀμφιπόλοισι μετέπρεπε παρθένος
ἀδμῆς· (στ. 101-109)*

❧ Παρομοίωση της Ναυσικάς με την Ἄρτεμη ως προς την υπεροχή της σε σύγκριση με όμιλο άλλων γυναικών που τις περιστοιχίζουν (κοινός όρος).

- Αναφορικό μέρος: στ. 102-108
- Δεικτικό μέρος: στ. 109

Ὀδύσσεια, ζ, 101-197

*Ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλε πάλιν οἴκόνδε νέεσθαι/ ζεύξασ' ἡμιόνους πτύξασά τε εἵματα
καλά,/ ἔνθ' αὐτ' ἄλλ' ἐνόησε θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη,/ ὥς Ὀδυσσεὺς ἔγροίτο, ἴδοι τ'
ἐυώπιδα κούρην,/ ἣ οἱ Φαιήκων ἀνδρῶν πόλιν ἡγήσαιτο. Σφαῖραν ἔπειτ' ἔρριψε μετ'
ἀμφίπολον βασίλεια/ ἀμφιπόλου μὲν ἄμαρτε, βαθείη δ' ἔμβαλε δίνη/ αἱ δ' ἐπὶ μακρὸν
ἄυσαν: ὁ δ' ἔγρετο δῖος Ὀδυσσεύς. (στ. 110-117)*

☞ Παρέμβαση Αθηνάς:

- Εμφάνισή της στο όνειρο της Ναυσικάς → προτροπή προς τη Ναυσικά να πάει να πλύνει τα ρούχα της προίκας της για τον επικείμενο γάμο της.
- Σχέδιο για να επιτευχθεί η συνάντηση του Οδυσσέα και της Ναυσικάς: η Ναυσικά αστοχεί → το τόπι πέφτει στα νερά του ποταμού → οι κοπέλες φωνάζουν και ο Οδυσσεύς ξυπνά.

Ὀδύσσεια, ζ, 101-197

*ἐζόμενος δ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν/ 'ὦ μοι ἐγώ, τέων αὖτε βροτῶν ἐς γαῖαν
ἰκάνω;/ ἦ ῥ' οἷ γ' ὕβρισταί τε καὶ ἄγριοι οὐδὲ δίκαιοι,/ ἦε φιλόξενοι καὶ σφιν νόος ἐστὶ
θεουδής;/ ὥς τέ με κουράων ἀμφήλυθε θῆλυς αὐτή:/ νυμφάων, αἷ ἔχουσ' ὀρέων αἰπρινὰ
κάρηνα/ καὶ πηγὰς ποταμῶν καὶ πῖσσα ποιήεντα./ ἦ νύ που ἀνθρώπων εἰμὶ σχεδὸν ἀυδήεντων;/
ἀλλ' ἄγ' ἐγὼν αὐτὸς πειρήσομαι ἡδὲ ἴδωμαι.'* (στ. 118-126)

☞ Προβληματισμός Οδυσσέα:

- Πιθανότητα οι ντόπιοι άνθρωποι να είναι ασεβεῖς και τραχεῖς (απειλή).
- Πιθανότητα οι ντόπιοι άνθρωποι να είναι θεοσεβεῖς και φιλόξενοι (ασφάλεια).
- Πιθανότητα η φωνή να ανήκει σε νύμφες (θα μπορούσε να είναι απειλητική η παρουσία τους· θα μπορούσε, ωστόσο, να είναι και ακίνδυνη).
- Απόφαση Οδυσσέα: να πάει και να δει ο ίδιος σε ποιον ανήκει η φωνή.

Ὀδύσσεια, ζ, 101-197

ὥς εἰπὼν θάμνων ὑπεδύσετο δῖος Ὀδυσσεύς,/ ἐκ πυκινῆς δ' ὕλης πτόρθον κλάσε
χειρὶ παχείῃ/ φύλλων, ὥς ῥύσαιτο περὶ χροῖ μήδεα φωτός./ βῆ δ' ἵμεν ὥς τε λέων
ὄρεσίτροφος ἀλκὶ πεποιθώς,/ ὅς τ' εἴς' ὄμενος καὶ ἀήμενος, ἐν δέ οἱ ὄσσε/ δαίεται:
αὐτὰρ ὁ βουσὶ μετέρχεται ἢ οἴεσσιν/ ἢ ἐ μετ' ἀγροτέρας ἐλάφους: κέλεται δέ ἐ
γαστήρ/ μῆλων πειρήσοντα καὶ ἐς πυκινὸν δόμον ἐλθεῖν:/ ὥς Ὀδυσσεὺς κούρησιν
ἐνπλοκάμοισιν ἔμελλε/ μίξεσθαι, γυμνὸς περ ἐών: χρεῖὼ γὰρ ἵκανε. (στ. 127-136)

☞ Παρομοίωση Οδυσσέα με ορεσίβιο λιοντάρι ως προς την απειλητική διάθεση και την επιθετικότητα απέναντι σε πιο αδύναμα και ανυπεράσπιστα πλάσματα (κοινός όρος).

- Αναφορικό μέρος (στ. 130-134)
- Δεικτικό μέρος (στ. 135-136).

Ὀδύσσεια, ζ, 101-197

σμερδαλέος δ' αὐτῇσι φάνη κεκακωμένος ἄλμη,/ τρέσσαν δ' ἄλλυδις ἄλλη ἐπ' ἡίονας
προὔχουσας:/ οἷη δ' Ἀλκινόου θυγάτηρ μένε: τῇ γὰρ Ἀθήνη/ θάρσος ἐνὶ φρεσὶ θῆκε καὶ ἐκ δέος
εἶλετο γυίων./ στῇ δ' ἅντα σχομένη: ὁ δὲ μερμήριζεν Ὀδυσσεύς,/ ἥ γούνων λίσσοιτο λαβὼν
ἐνώπιδα κούρην,/ ἥ αὖτως ἐπέεσσιν ἀποσταδὰ μειλιχίοισι/ λίσσοιτ', εἰ δείξειε πόλιν καὶ εἵματα
δοίη./ ὥς ἄρα οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,/ λίσσεσθαι ἐπέεσσιν ἀποσταδὰ μειλιχίοισι,
μὴ οἱ γούνα λαβόντι χολώσαιο φρένα κούρη./ αὐτίκα μειλίχιον καὶ κερδαλέον φάτο μῦθον. (στ.
137-148)

- ☞ Εμφάνιση Οδυσσέα: γυμνός και παραμορφωμένος από την άλμη της θάλασσας → αποκρουστικός στην όψη
- ☞ Αντίδραση ακολούθων Ναυσικάς: βρίσκονται ολομόναχες μέσα στο δάσος → είναι εκτεθειμένες σε ενδεχόμενη επίθεση του Οδυσσέα → έντρομη και άτακτη φυγή.

Ὀδύσσεια, ζ, 101-197

- ❧ Παρέμβαση Αθηνάς → εμφύσηση θάρρους στη Ναυσικά → υποχώρηση φόβου → ψύχραιμη παραμονή απέναντι από τον Οδυσσέα.
- Ως γόνος της βασιλικής οικογένειας και στο πλαίσιο της γενικότερης υπεροχής της έναντι των ακολούθων της, η Ναυσικά ήδη διαθέτει έναν γενναίο χαρακτήρα, ο οποίος ενισχύεται περαιτέρω από τη θεά Αθηνά.
- ❧ Δίλημμα Οδυσσέα: α) να ικετεύσει τη Ναυσικά αγκαλιάζοντας τα γόνατά της ή β) να την ικετεύσει από απόσταση.
- ❧ Απόφαση Οδυσσέα: ικεσία εξ αποστάσεως (ιδιαίτερη περίπτωση ικεσίας λόγω εξωτερικής εμφάνισης ναυαγού Οδυσσέα).

Ὀδύσσεια, ζ, 101-197

‘γουννοῦμαί σε, ἄνασσα: θεός νύ τις, ἧ βροτός ἐσσι;/ εἰ μὲν τις θεός ἐσσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,/ Ἀρτέμιδί σε ἐγὼ γε, Διὸς κούρη μέγαλοιο,/ εἶδός τε μέγεθός τε φυήν τ’ ἄγχιστα εἶσκω. (στ. 149-152)

❧ Λόγος Οδυσσέα:

- Διερωτάται εάν είναι θεά ή θνητή (έπαινος για το επιβλητικό παράστημα και την ομορφιά της).
- Εάν είναι θεά, την παρομοιάζει με την Άρτεμη.

Ὀδύσσεια, ζ, 101-197

*‘εἰ δέ τίς ἐσσι βροτῶν, τοῖ ἐπὶ χθονὶ ναιετάουσιν,/ τρὶς μάκαρες
μὲν σοί γε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ,/ τρὶς μάκαρες δὲ κασίγνητοι:
μάλα πού σφισι θυμὸς/ αἰὲν ἐυφροσύνησιν ἰαίνεται εἵνεκα σείο,/
λευσσόντων τοιόνδε θάλος χορὸν εἰσοιχνεῦσαν./ κεῖνος δ’ αὖ περὶ
κῆρι μακάρτατος ἔξοχον ἄλλων,/ ὃς κέ σ’ ἐέδνοισι βρίσας οἶκόνδ’
ἀγάγηται. (στ. 153-159)*

- Εάν είναι θνητή, θεωρεί ευτυχείς τους γονεῖς της, τους αδελφούς της και τον άντρα που θα την παντρευτεί.

Ὀδύσσεια, ζ, 101-197

*‘οὐ γάρ πω τοιοῦτον ἴδον βροτὸν ὀφθαλμοῖσιν,/ οὔτ’ ἄνδρ’ οὔτε γυναῖκα: σέβας μ’
ἔχει εἰσορόωντα./ Δῆλ’ ὃν δὴ ποτε τοῖον Ἀπόλλωνος παρὰ βωμῶ/ φοίνικος νέον ἔργος
ἀνερχόμενον ἐνόησα:/ ἦλθον γὰρ καὶ κεῖσε, πολὺς δέ μοι ἔσπετο λαός,/ τὴν ὁδὸν ἧ δὴ
μέλλεν ἐμοὶ κακὰ κήδε’ ἔσεσθαι./ ὥς δ’ αὖτως καὶ κεῖνο ἰδὼν ἐτεθήπεα θυμῶ/ δῆν,
ἐπεὶ οὐ πω τοῖον ἀνήλυθεν ἐκ δόρυ γαίης,/ ὥς σέ, γύναι, ἄγαμαί τε τέθηπά τε, δεῖδία
δ’ αἰνῶς/ γούνων ἄψασθαι: (στ. 160-169)*

- Τονίζει ότι, εάν είναι θνητή, είναι ανώτερη από οποιονδήποτε θνητό άνδρα ή θνητή γυναίκα έχει συναντήσει μέχρι στιγμής → α) υπερβαίνονται οι διακρίσεις ανάμεσα στα δύο φύλα και τονίζεται η ενότητα του ανθρώπινου είδους, β) επιδιώκει να κερδίσει την εύνοιά της, σε περίπτωση που είναι θεά, αναγνωρίζοντας την υπεροχή της σε σύγκριση με όλους τους ανθρώπους που γνωρίζει.

Ὀδύσσεια, ζ, 101-197

- Παρομοίωση της Ναυσικάς με κλωνάρι φοινικιάς ως προς τον θαυμασμό που του ενέπνευσε η νεότητα και η λυγερή κορμοστασιά της (κοινός όρος).

Αναφορικό μέρος (στ. 162-167)

Δεικτικό μέρος (στ. 168-169)

*χαλεπὸν δέ με πένθος ἰκάνει./ χθιζὸς ἔεικοστῶ φύγον ἡματι οἶνοπα πόντον:/ τόφρα
δέ μ' αἰεὶ κῆμ' ἐφόρει κραιπναί τε θύελλαι/ νήσου ἀπ' Ὠγυγίης. νῦν δ' ἐνθάδε
κάββαλε δαίμων,/ ὄφρ' ἔτι πού καὶ τῇδε πάθω κακόν: οὐ γὰρ οἶω/ παύσεσθ', ἀλλ' ἔτι
πολλὰ θεοὶ τελέουσι πάροιθεν.: (στ. 169-174)*

- Αναφέρεται στα παθήματά του και στην εικοσαήμερη περιπλάνησή του στο πέλαγος, έπειτα από την οποία ναυάγησε καταβεβλημένος από κάποιον θεό στο νησί της.

Ὀδύσσεια, ζ, 101-197

*ἀλλά, ἄνασσ', ἐλέαιρε: σὲ γὰρ κακὰ πολλὰ μογήσας/ ἐς πρώτην ἰκόμην, τῶν δ' ἄλλων οὐ
τινα οἶδα/ ἀνθρώπων, οἳ τήνδε πόλιν καὶ γαῖαν ἔχουσιν./ ἄστὺ δέ μοι δεῖξον, δὸς δὲ ῥάκος
ἀμφιβαλέσθαι,/ εἴ τί που εἴλυμα σπείρων ἔχες ἐνθάδ' ἰοῦσα.* (στ. 175-179)

- Ζητάει ἀπὸ τῆς Ναυσικάς νὰ τὸν οδηγήσῃ στὴν πόλιν καὶ νὰ τοῦ δώσῃ τὸ ὕφασμα με τὸ ὁποῖο τυλίγει τὰ ρούχα, γιὰ νὰ καλύψῃ τὴ γύμνια τοῦ.

*σοὶ δὲ θεοὶ τόσα δοῖεν ὅσα φρεσὶ σῆσι μενοινᾷς,/ ἄνδρα τε καὶ οἶκον, καὶ ὁμοφροσύνην
ὀπάσειαν/ ἐσθλήν: οὐ μὲν γὰρ τοῦ γε κρεῖσσον καὶ ἄρειον,/ ἢ ὅθ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν
οἶκον ἔχητον/ ἀνὴρ ἡδὲ γυνή: πόλλ' ἄλγεα δυσμενέεσσι,/ χάρματα δ' εὐμενέτησι, μάλιστα
δέ τ' ἔκλυον αὐτοί.'* (στ. 180-185)

- Εὐχεται νὰ τῆς δώσουν οἱ θεοὶ ὅ,τι ἐπιθυμεῖ καὶ ἐιδικότερα σύζυγο, δικό τῆς σπιτικό καὶ ὁμόνοια, ἡ ὁποία διασφαλίζει τὴν ευημερία τοῦ οἴκου.

Ὀδύσσεια, ζ, 101-197

- Συχνή αναφορά του Οδυσσέα στο θεϊκό στοιχείο (θεός νύ τις, ἧ βροτός ἐσσι;/ εἰ μὲν τις θεός ἐσσι [στ. 149-150], Δήλω δὴ ποτε τοῖον Ἀπόλλωνος παρὰ βωμῷ [στ. 162], ἔτι πολλὰ θεοὶ τελέουσι πάροιθεν [στ. 174], σοὶ δὲ θεοὶ τόσα δοῖεν [στ. 180]) → έκφραση θεοσέβειας → σε περίπτωση που είναι θεά, θα την εξευμενίσει, ενώ σε περίπτωση που είναι θνητή, θα την διαβεβαιώσει ότι δεν διατρέχει κίνδυνο, υπενθυμίζοντάς της παράλληλα ότι οι θεοί θα την ανταμείψουν, εφόσον του συμπεριφερθεί με καλοσύνη και γενναιοδωρία.

Ὀδύσσεια, ζ, 101-197

*τὸν δ' αὖ Ναυσικάα λευκώλενος ἀντίον ἠΰδα·/ 'ξεῖν', ἐπεὶ οὔτε κακῶ
οὔτ' ἄφρονι φωτὶ ἔοικας·/ Ζεὺς δ' αὐτὸς νέμει ὄλβον Ὀλύμπιος
ἀνθρώποισιν, ἐσθλοῖς ἠδὲ κακοῖσιν, ὅπως ἐθέλησιν, ἐκάστω·/ καὶ πού
σοὶ τάδ' ἔδωκε, σὲ δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπη. (στ. 186-190)*

Απόκριση Ναυσικάας:

- Λέει στον Οδυσσέα ότι δεν μοιάζει να είναι ούτε άσημος ούτε ανόητος (έπαινος για την ευγενή καταγωγή και την ευφυΐα του).
- Τον προτρέπει να υπομείνει τις συμφορές, καθώς τόσο η δυστυχία όσο και η ευτυχία προέρχονται από τον Δία.

Ὀδύσσεια, ζ, 101-197

*νῦν δ', ἐπεὶ ἡμετέρην τε πόλιν καὶ γαῖαν ἰκάνεις,/ οὔτ' οὔν ἐσθῆτος
δευήσεται οὔτε τευ ἄλλου,/ ὧν ἐπέοιχ' ἰκέτην ταλαπείριον ἀντιάσαντα./
ἄστνυ δέ τοι δείξω, ἐρέω δέ τοι οὔνομα λαῶν./ Φαίηκες μὲν τήνδε πόλιν
καὶ γαῖαν ἔχουσιν,/ εἰμὶ δ' ἐγὼ θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο,/ τοῦ δ'
ἐκ Φαιήκων ἔχεται κάρτος τε βίη τε.' (στ. 191-196)*

- Υπόσχεται να του δείξει την πόλη και να του εξασφαλίσει ρούχα και όποιο άλλο αγαθό έχει ανάγκη.
- Κατονομάζει τον λαό της και αυτοσυστήνεται ως κόρη του βασιλιά → υπερηφάνεια για την καταγωγή της.